

pisem so se dognale sledeče zanimivosti. Od l. 1631—1660, torej 29 let, je tu služboval kot organist in učitelj Jurij Jacomin, od 1660—1677 Vid Tratnik, od 1677—1693 Jakob Mikec, od 1693—1706 Fran Wirth, od 1706—1719 Gregor Mosternik, od 1719—1724 Jožef Ambrožič, od 1726—1734 Andrej Drenik, od 1734—1739 Matija Mosternik, od 1739 do 1798 Jožef Vidmar (torej 59 let), od 1798—1810 Jakob Mikolič, od 1810—1818 Boštjan Skubic, od 1818—1860 Lovro Juvančič (celih 42 let), potem kot voditelji na dverazrednici Fran Uršič od 1860—1862, Fran Govekar od 1862—1886, Primož Ušeničnik od 1886—1888, Fran Ks. Trošt od 1888 nadalje. Leta 1892 je bila šola trirazredna, l. 1898 so se odcepila nekatere vsolane vasi v samostojno dverazrednico v Tomišlju in enorazrednico v Iški vasi.

Razgled po šolskem svetu.

— **Društvo slovenskih katechetov.** Deželna vlada v Ljubljani je potrdila pravila tega novega društva. Morda to društvo kaj pripomore k temu, da se bodo prečastiti gospodje kateheti odslej bolj brigali za verouk nego za politiko.

— **Prvi hrvaško-slovenski katehetski tečaj** se bo vršil v Zagrebu kakor poročajo od tam, baje v prvi polovici meseca julija.

— **Novi šolski in učni red ter verske vaje.** Češki deželni šolski svet je sklenil, da črta v novem šolskem in učnem redu določbo, ki pravi, da se starši kaznujejo, ako izostanejo otroci od verskih vaj.

— **Najstareji vseučiliški docent v Avstriji.** Dne 10. junija t. l. je proslavil nestor avstrijskih vseučiliških docentov, vladni svetnik dr. Adolf Wahrmond, osemdesetletnico svojega rojstva. Wahrmond se je rodil 10. junija 1827. in leta 1861. je bil promoviran doktorjem filozofije. Počeni od letnega semestra 1862. predava Wahrmond na dunajskem vseučilišču arabski, perzijski in turški jezik. On je tudi ravnatelj zavoda za vztočne jezike.

— **Liga proti dvoboju.** Zagrebški listi poročajo, da se je na zagrebškem vseučilišču pričela resna akcija za ustanovitev dijaške lige proti dvoboju. To ligo so izzvali pogosti dijaški dvoboji, ki so se vršili v zadnjem česu in ki jih večina dijaštva obsoja.

— **Ameriški učitelji v Evropi.** Centralno društvo ameriških učiteljev je sklenilo poslati letos tisoč učiteljev v Evropo, da proučujejo evropske šolske uredbe. Udeleženci plačajo iz lastnega samo četrtno stroškov, vse drugo plača društvo.

— **Romunska je,** kakor se zdi, dežela Evrope, ki je najbolj zaostala v šolski omiki. Zadnje štetje je pokazalo, da od 5 milijonov prebivalstva ne znajo 4 milijoni ni pisati in čitati in da je le en milijon dobil nekoliko temeljitejšo izobrazbo.

— **Učiteljske kandidatnje** iz Zagreba so napravile izlet v Ljubljano, Postojno in na Bled. — Četrtoletniki zagrebškega učiteljskega pa so napravili naučno potovanje na Dunaj, v Solnograd, Monakovo, Inomost, Celovec, Gradec in Maribor. — In pri nas?!

Z gospodarskega polja.

— **Petindvajsetletnica avstrijske poštne hranilnice.** Dne 28. maja t. l. je minilo 25 let, kar je v Avstriji uvedena poštna hranilnica. Poštna hranilnica ni uvedena prvokrat v Avstriji. Uvedena je bila na Angleškem že leta 1861., v Belgiji že 1865., v Italiji 1875., v Nizozemski 1881., na Francoskem leta 1882.

— **Na deželni poljedelski šoli v Grottenhofu** je razpisanih za šolsko leto 1907/8 večje število prostih mest za gojence. Ti morajo prebiti na šoli 2, z manjšo predizobrazbo 3 leta. Gojenci morajo biti pri vstopu že 16 let stari. Prošnjo je treba osebno izročiti pri ravnateljstvu na kak delavnik do 15. julija. Gojenci, ki uživajo brezplačno mesto, se morajo obvezati, da se po dokončanih studijah posvete kmentijstvu na Štajerskem ali pa vplačajo po 200 K za vsako leto štajerskemu dež. fondu.

— **Poljski delavci in vojaške vaje.** Mestno županstvo v Segedinu se je obrnilo na vojaške oblastnike s prošnjo, da se

poljske delavce osvobodi od vojaških vaj. Tudi županija Hodmezövasarhely se je obrnila na ministra za deželno brambo s slično prošnjo, in je nade, da se ugoti obema prošnjama.

— **Propadanje gozdov v Ameriki.** Gozdarska zveza v Združenih državah je izdala knjigo, v kateri dokazuje z avtentičnimi podatki, da se v Združenih državah poseče na leto štirikrat več gozdov nego ga naraste. Ako pojde to tako naprej, se utegne zgoditi, da bo primanjalo drv. Zveza zahteva od vlade Združenih držav, da posveti gozdarstvu posebno pozornost in da odredi strogo nadzorstvo nad gozdovi. Edino le v državah ob Tihem oceanu pazijo posamezne države na gozdove, kar se pa o drugih državah ne more reči.

— **Trgovsko pristanišče v Pulju** premeste v Medulin; to zaradi tega, ker vojna luka ne zadostuje več potrebam vojne mornarice.

— **Kongres za poljedelstvo,** ki se je vršil na Dunaju, je bil na slovesen način zaključen 25. maja t. l. Prihodnji kongres se bo vršil v Berlinu.

— **Jubilejske razstave ne bo.** „Deutsches Volksblatt“ je zvedel, da velike mednarodne razstave, ki so jo hoteli prirediti prihodnje leto v proslavo 60 letnice cesarjevega vladanja, najbrž ne bo, ker so se industrialni krogi izjavili, da se je ne udeležijo, boječ se konkurence inozemskih industrialev. Doslej je zagotovljena samo češka razstava v Pragi.

— **V Ptujju** prirede prihodnje leto podružnice „Südmarke“ in „Schulvereina“ veliko poletno ljudsko slavnost, združeno z obrtno in poljedelsko razstavo. Izvolil se je poseben odbor, ki bo skrbel za to, da se bo postavila velika dvorana, v kateri bo imelo prostora tisoč ljudi. — Temu pristavlja „Domovina“: Ta misel praktičnih Nemcev je jako dobra; ali bi je ne mogla izrabiti tudi naša narodna društva?

— **Hrvaško-dalmatinska železnica.** Kakor poročajo iz Budimpešte, je bančni konsorcij predložil ogrskemu ministrstvu glavni načrt hrvaško-dalmatinske železnice. Komisija si je že ogledala kraje, in to v dveh smereh: Ogulin - Bihač - Knin in Ogulin - Gospić - Knin.

— **Novi zakon za izseljence.** Dne 1. junija t. l. je stopil v veljavo novi zakon za izseljence v Zedinjene države. Vsakdo, ki se bo hotel naseliti v Zedinjenih državah, bo moral plačati takso 20 K (prej samo 10 K). Otroci pod 16. letom bodo smeli stopiti samo v spremstvu očeta ali matere na ameriška tla. Zabranjen je tudi pristop v Zedinjene države vsem ničvrednim ljudem, bolnikom, umobolnim in splošno vsem, ki so škodljivi občemu redu. Naše ljudi, ki trumoma beže v Ameriko, je treba poučiti o tem novem zakonu.

— **Razvoj ruskih železnic.** Rusko prometno ministristvo marljivo dela za nadaljni razvoj železnic, zlasti se bavi z načrtom Amurske železnice. Podaljšati hoče zabajkalsko progo sibirskje železnice do Haburovska, da bi bila tako dovršena nepretrgana železniška zveza med evropsko Rusijo in Skrajnim Vztokom. Ministristvo se peča tudi z izboljšanjem ruskih železnic v Evropi.

Raznoterosti.

× **Pesnik Mirković.** V Belemgradu je v ponedeljek umrl srbski pesnik Milorad Mirković.

× **Penzijski zavod nemških časnikarjev in pisateljev v Monakovem** je imel v preteklem letu 24.700 mark prebitka. Celotno imetje znaša 1.360.000 mark. Lani se je izplačalo pokojnin 20.700 mark. Letos se ustanovi blagajnica za vdove in sirote članov.

× **200 letnica rojstva Aleksandra Linnea.** Dne 24. maja je minilo 200 let odkar se je rodil leta 1707. blizo mesteca Stenbrolinta v Švedski Aleksander Linne, kakor sin luteranskega župnika. Že mladih dni je kazal veliko veselje za prirodne lepote. V Švedski in v Nemčiji si ni mogel pridobiti dovolj priznanja, dokler ni v Nizozemski našel mecena milijonarja Clifforta. Leta 1835. je napravil na vseučilišču v Leydenu rigoroz in postal „doktor medicine“. Leta 1741. je bil na vseučilišču v Upsali imenovan rednim profesorjem medicine in od tedaj naprej mu je bilo življenje osigurano. Njegova slava se je hitro razširila in kmalu so ga nazvali „severnim Plinijem“. Spisal je iz prirodoznanstva 300 knjig in razprav, a dopisoval je z

vsemi tedanjimi učenjaki. Iz njegove vile pri Upsali se napravili Museum Linne. Vseučiliški senat v Upsali je povabil na proslavljenje 200 letnice vse zastopnike rastlinstva.

× **Največja in najmanjša knjiga na svetu.** Največja knjiga na svetu je atlas v britskem muzeju. Trije moški ga komaj vzdignejo iz omare, ker je težak 800 funtov. Tej knjigi nasproti je v omari najmanjša knjiga, ki je tako majhna, da jo je mogoče pokriti z nohtom palca. In vendar je v tej knjižici ves novi testament. Pisal je ta mikroskopični tekst neki norimberški umetnik v 17. stoletju. Knjiga ima 208 strani po devet vrst.

× **Največje jajce na svetu** je kupil zoološki muzej v Berlinu. Jajce je pred 200 leti na Madagaskarju izumrlega ptiča iz nojevega rodu (*Aepyornax*), vendar je jajce še petkrat večje kot nojevo, ker tehta 1.488 kg ter bi bilo v njem prostora za 6.499 litrov vode, to je toliko, kolikor bi šlo v 5.44 nojevih in 135 kokošjih jaje.

× **Povodni brzojav** (kabel). Leta 1905. je bilo 31 kabelskih družb (med temi dve nemški in 20 angleških), ki so imele skupaj 381 kablov v dolgoti 346.964 kilometrov; v državnih rokah je bilo 1622 kablov v dolgoti 66.066 km. Vrednost te podmorske svetovne kabelske mreže je znašala okroglo eno milijardo mark. V minulem letu je bilo otvorenih več novih kabelskih prog, tako da znaša sedaj dolgot vseh kablov 450.000 km. Od teh odpada 60 odstotkov na Anglijo, 18 na Združene države, 9 na Francosko in 6½ na Nemčijo, ki je imela leta 1870. šele nekaj nad 1000 kilometrov kabla; leta 1905. pa že 30.000 km.

× **Romanje v Meko.** Kakor poročajo iz Carigrada, se je letošnjega romanja v Meko in Medino udeležilo okolo 281.000 romarjev. Od teh je bilo 113.000 Turkov (Osmanov), 12.000 Buharov, 4500 Malajev, 40.000 Indijcev, 10.000 Afgancev, 16.000 ruskih podanikov, 15.000 Perzov, 13.000 Sudancev in 17.000 Marokancev.

× **S čim bi si evropski vladarji lahko služili kruh,** če bi prišli ob prestol? Rumunska kraljica (Carmen Sylva) piše svetovnoznanu romane, car Nikolaj ima krasen tenor, da bi lahko nastopil v gledališču, italijanska kraljica Helena govori 8 jezikov, Edvard VII. bi lahko kot dober poznavalec vina začel z njim trgovino, portugalska kraljica je diplomirana zdravnica. Vse pa prekosi nemški cesar Viljem II. On je pesnik, govornik, igralec, kapelnik, knjigovezec, slikar, kipar, brivec, gospodar. Torej dosti talenta za delo!

× **Imetje pokojnega bolgarskega ministra Petkova.** Od siromašnega časnikarja, ki je imel samo osnovne šole in ki je bil prijatelj Stambulova, se je povzdignil Petkov do ministrskega predsednika v Bolgariji. Ko je postal minister, je pričel tudi bogateti. Zaraditega je med Bolgari naraščalo ogorčenje proti Petkovu. V kratkem času si je zgradil v Sofiji krasne in razkošne palače, v katerih je kraljevsko živel. Njegov imetek znaša dva milijona, ali zaradi te zapuščine se prične, kakor poroča „Balkanska Tribuna“, cela vrsta pravd. Ministrovanje le nekaj nese!

× **Koliko ljudi umrje na dan.** Neki nemški list za geografijo in statistiko je priobčil nastopne zanimive podatke: na vsi zemlji živi okolo 1500 milijonov ljudi. Na povprečno življenjsko človeško dobo se računa trideset let. Zaradi tega umre v 30 letih 1500 milijonov ljudi, torej vsako leto 50 milijonov, vsak dan 137.000, vsako uro 5700, vsako minuto 95 in vsaki 2 sekundi 3 ljudje.

× **Jetika pri otrokih.** Neki asistent berlinske klinike je dokazoval v medicinskem društvu, kako je mogoče pri otrokih konstatovati, ali je otrok jetičen ali ne. Zdravim in bolnim otrokom je vcepil tuberkulina, in pri tuberkuloznih otrokih so se v 48 urah prikazali na cepljenem mestu mali izpuščaji, dočim pri zdravih otrokih take reakcije ni. Za zdrave otroke nima tako cepljenje nobenih slabih posledic. Pri odraslih tuberkulin ne deluje. Nova iznajdba je velikega pomena kot diagnostično sredstvo za spoznavanje tuberkuloze, da bo mogoče o pravem času začeti z zdravljenjem.

Listnica uredništva.

Na Goriško in Štajersko: Porabimo prihodnjč, ker nam je danes zmanjkalo prostora. Pozdrav! — A. B. v Z. Na vsako podlost „Slovenca“ in „Domoljuba“ vendar ne moremo odgovarjati, ker imamo drugega dela dovolj. Naj blazita! Odgovor že pride! — Zavedno učiteljstvo prosimo, naj v lastnem interesu razširja in priporoča naš list!

Učiteljska tiskarna se priporoča za tisk „Letnih poročil“.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 1280.

Kranjsko.

72 (1)

Na enorazredni ljudski šoli na Colu se razpisuje s tem učiteljsko mesto v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potem do 10. julija 1907.

Prosilec, kateri v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Postojni, dne 9. junija 1907.

Št. 1281.

(73) 1

Na štirirazredni ljudski šoli v Senožeah se razpisuje s tem učiteljsko mesto v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potem do 10. julija 1907.

Prosilec, kateri v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Postojni, 9. junija 1907.

Št. 1282.

(74) 1

Na štirirazredni ljudski šoli v Senožeah se razpisuje s tem nadučiteljsko mesto v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potem do 10. julija 1907.

Prosilec, ki še niso stalno nameščeni v kranjski javni službi morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno fizično sposobnost za službovanje.

C. kr. okr. šolski svet v Postojni, 9. junija 1907.

Št. 1333.

75 (1)

Na dvorazredni ljudski šoli v Podkrajju se razpisuje s tem nadučiteljsko mesto v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potem do 10. julija 1907.

Prosilec, kateri v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščeni morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Postojni, dne 9. junija 1907.

Št. 711.

76 (1)

Na enorazredni ljudski šoli v Vrhpolju je za stalno oddati učno mesto s postavnimi prejemki.

Pravilno opremljene prošnje je poslati tukajšnjemu uradu službenim potem do 1. julija 1907.

Prosilec, ki še niso stalno nameščeni na javnih ljudskih šolah na Kranjskem, se imajo izkazati z izpričevalom državnega zdravnika, da so fizično popolnoma sposobni za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet Kamnik, dne 27. maja 1907.

Št. 1214.

(77) 1

V krškem okraju se razpisuje s tem voditeljsko in učno mesto na enorazrednicah v Dobovcu, Hrovaškem brodu in v Svibnem v stalno, oziroma začasno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potem do 12. julija 1907.

Prosilec za stalno nameščenje, ki v kranjski javni službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Krškem, dne 7. junija 1907.

Ne zabite „Učiteljskega konvikta!“